

ΤΑΞΗ: Α' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ

Ημερομηνία: Κυριακή 17 Μαΐου 2020
Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

- A.** [3.72. 2.] Στο μεταξύ όμως, αυτοί από τους Κερκυραίους που ήταν κύριοι της πολιτικής κατάστασης, όταν ήρθε κορινθιακό πλοίο και Λακεδαιμόνιοι πρέσβεις, επιτίθενται στους δημοκρατικούς και πολεμώντας τους νίκησαν. [3.72. 3.] Και όταν έφτασε η νύχτα, οι δημοκρατικοί καταφεύγουν στην ακρόπολη και στα υψηλά και οχυρά μέρη της πόλης και αφού συγκεντρώθηκαν εκεί εγκαταστάθηκαν, και κατείχαν το Υλλαϊκό λιμάνι· οι άλλοι (οι ολιγαρχικοί) κατέλαβαν και την αγορά, όπου ακριβώς κατοικούσαν οι περισσότεροι απ' αυτούς, και το γειτονικό της λιμάνι που βλέπει στην απέναντι στεριά. [3.73. 1.] Την επόμενη μέρα έκαναν μερικές μικροεπιθέσεις και έστελναν (ανθρώπους) εδώ κι εκεί στα χωράφια, προσκαλώντας τους δούλους και υποσχόμενοι ελευθερία· και ο μεγαλύτερος αριθμός των δούλων πήγαν σύμμαχοι με τους δημοκρατικούς, ενώ με το μέρος των άλλων πήγαν οκτακόσιοι μισθοφόροι από τη στεριά. [3. 74. 2.] Κι όταν έγινε υποχώρηση αργά το απόγευμα, επειδή φοβήθηκαν οι ολιγαρχικοί μήπως οι δημοκρατικοί, αφού επιτεθούν, κυριεύσουν με αιφνιδιαστική έφοδο το ναύσταθμο και τους σκοτώσουν, πυρπολούν τα σπίτια που ήταν γύρω από την αγορά και τα σπίτια όπου κατοικούσαν πολλές οικογένειες, για να μην υπάρχει δρόμος προσέγγισης, χωρίς να λυπούνται ούτε τα δικά τους ούτε τα ξένα (σπίτια), ώστε κήκαν εντελώς και πολλά πράγματα εμπόρων και κινδύνευσε όλη η πόλη να καταστραφεί, αν φυσούσε άνεμος τη φωτιά με κατεύθυνση προς αυτή.
- B1. α.** Η άφιξη ενός πολεμικού πλοίου από την Κόρινθο και των Λακεδαιμονίων πρέσβων παρέχει την αναμενόμενη ευκαιρία στους ολιγαρχικούς, οι οποίοι επιτίθενται κατά των δημοκρατικών και τους νικούν σε μάχη. Ο φόνος του Πειθία είναι η αρχή του εμφυλίου πολέμου, αλλά από το σημείο αυτό της θουκυδίδειας αφήγησης η εμφύλια σύρραξη γενικεύεται και οι δύο αντίπαλες παρατάξεις θα οδηγηθούν σε φρικαλεότητες. Είναι σαφές ότι η νέα σπαρτιατική αποστολή που έσπευσε στην Κέρκυρα στάλθηκε ως

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2020
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Αλ1(α)

άμεση αντίδραση στις προηγηθείσες ενέργειες των Αθηναίων και είχε σκοπό την ανάληψη δραστικών πρωτοβουλιών και τη δυναμική εκκαθάριση της πολιτικής κατάστασης προς όφελος των Κερκυραίων ολιγαρχικών και κατ' επέκταση των συμφερόντων της Σπάρτης. Η παρέμβαση της Σπάρτης στα εσωτερικά της Κέρκυρας είναι πλέον αποκάλυπτη. Φαίνεται ότι οι Κερκυραίοι ολιγαρχικοί ενισχύθηκαν ψυχολογικά βλέποντας την παρουσία Κορινθίων και Σπαρτιατών, έκριναν ότι η στιγμή αυτή ήταν κατάλληλη για να επιτεθούν εναντίον των δημοκρατικών.

- β. Ο οικόκτης ήταν ο οικιακός δούλος, ο υπηρέτης. Οι οικόκται ανήκουν από άποψη δικαιωμάτων στην τάξη των δούλων αλλά βρίσκονται σε σχετικά καλύτερη θέση από τους άλλους. Ζουν μέσα στο σπίτι του κυρίου τους ως υπηρετικό προσωπικό και πολλές φορές είναι πρόσωπα ειλικρινά αφοσιωμένα στην οικογένεια του αφεντικού τους. Και οι δυο πολιτικές παρατάξεις προσέγγισαν τους δούλους για να τους προσεταρίσουν στον εμφύλιο πόλεμο. Πρόκειται για ένα ασυνήθιστο γεγονός, να ζητείται δηλαδή η βοήθεια των δούλων και των οικετών. Βέβαια, η κατάσταση ήταν έκρυθμη, τα μίσση και τα πάθη που κυριάρχησαν, εξαφάνισαν τη λογική και το μέτρο. Και οι δύο παρατάξεις δεν αγωνίζονταν για να νικήσουν μόνο, αλλά να εξαφανίσουν η μία την άλλη, γι' αυτό απευθύνθηκαν ακόμη και στους δούλους, προκειμένου να πετύχουν τους σκοπούς τους. Οι δούλοι την εποχή εκείνη στην Κέρκυρα ήταν πολυάριθμοι και μάλιστα ξεπερνούσαν κατά πολύ τον αριθμό των Κερκυραίων. Με τον τρόπο αυτό όποια πολιτική παράταξη κατάφερνε να τους πάρει με το μέρος της θα είχε σημαντικό αριθμητικό πλεονέκτημα.

- γ. Ο εμπρησμός της πόλης είναι μια απονενομημένη ενέργεια των ολιγαρχικών υποκινούμενη από τον φόβο τους, μήπως οι αντίπαλοί τους καταλάβουν το λιμάνι του Αλκίνου και κυρίως το ναύσταθμό του. Οι μέχρι τώρα επιτυχίες των δημοκρατικών Κερκυραίων έκαναν τους ολιγαρχικούς να ανησυχούν μήπως καταφέρουν με μια συντονισμένη έφοδο να καταλάβουν το λιμάνι του Αλκίνου στερώντας έτσι στους τελευταίους τη δυνατότητα διαφυγής και ανεφοδιασμού. Θεώρησαν λοιπόν αυξημένη την πιθανότητα να εγκλωβιστούν από τους δημοκρατικούς και να πέσουν θύματα του πολεμικού τους μένους. Για το λόγο αυτό προχώρησαν στην ακραία πράξη του να κάψουν τα σπίτια γύρω τους χωρίς να αναλογιστούν την πιθανότητα της εξάπλωσης της φωτιάς που θα συνεπαγόταν την καταστροφή ολόκληρης της πόλης. Προχώρησαν άρα σε μια εγκληματική ενέργεια, χωρίς να λάβουν υπόψη τους όλες τις πιθανές συνέπειές της, και ίσως

αδιαφορώντας για την έκταση αυτών των συνεπειών, καθώς το μόνο που τους απασχολούσε ήταν το πώς θα διασωθούν απ' τους αντιπάλους τους.

Οι Τριάκοντα από την άλλη, μετά την πρώτη τους ήττα και βλέποντας τη συνεχή ενίσχυση των δημοκρατικών, προσπαθούν να εξασφαλίσουν καταφύγιο στην Ελευσίνα, σε περίπτωση οριστικής ήττας. Χρησιμοποιούν γι' αυτό παράνομα και αθέμιτα μέσα, με δολιότητα και άσκηση πρωτοφανούς τρομοκρατίας. Για να πετύχει η συγκέντρωση των κατοίκων της Ελευσίνας, οι Τριάκοντα εξαπατούν τα θύματά τους. Συγκεντρώνουν τους πολίτες δήθεν για απογραφή και επιπρόσθετη προστασία και ασκούν αρχικά τουλάχιστον ψυχολογική βία στον πληθυσμό με την παρουσία των ιππέων.

Παρατηρείται λοιπόν ότι οι δυο ολιγαρχικές παρατάξεις χρησιμοποιούν δόλια μέσα για να πετύχουν το σκοπό τους και μάλιστα χωρίς να αναλογιστούν τις συνέπειες. Δεν διστάζουν να σκοτώσουν αθώους πολίτες εξαπατώντας τους, να κάψουν τα σπίτια, με κίνδυνο να καούν και οι ίδιοι στην προσπάθεια να βγουν νικητές ή τουλάχιστον να μην ηττηθούν. Λειτουργούν υποκινούμενοι από το κατώτερο ένστικτο της επιβίωσης και όχι με βάση την ορθολογική σκέψη.

B2. Να συμπληρώσετε τα κενά στηριζόμενοι στην εισαγωγή του σχολικού σας βιβλίου για τη ζωή και το έργο του Θουκυδίδη:

- Ο Θουκυδίδης γεννήθηκε στο δήμο **Αλιμούντος** (στο σημερινό **Άλιμο** της Αττικής) από πλούσια, αριστοκρατική οικογένεια.
- Ο πατέρας του είχε οικογενειακούς δεσμούς με τον βασιλιά **Όλορο** της Θράκης, και τους μεγάλους στρατηγούς **Μιλτιάδη** και **Κίμωνα**.
- Η οικογένεια είχε στην κατοχή της χρυσωρυχείο στη **Σκαπτή Ύλη** της Θράκης και ασκούσε επιρροή στους κατοίκους της περιοχής.
- Το πρότυπο του ηγέτη το ενσαρκώνει ο **Περικλής** με την πολιτική του **οξυδέρκεια** («πρόνοια»), την ευρύτερη αποδοχή του από τον λαό της πόλης του («δυνατός ὢν τῷ τε ἀξιώματι καὶ τῇ γνώμῃ»), την ανωτερότητά του ως προς το **χρήμα** («χρημάτων τε διαφανῶς ἀδωρότατος») και το πολιτικό του θάρρος να λέει την αλήθεια στο λαό, ακόμη κι αν προκαλούσε την **οργή** του («ἔχων ἐπ' ἀξιώσει καὶ πρὸς ὀργὴν τι ἀντειπεῖν»).

B3. Να δώσετε τους ζητούμενους γραμματικούς τύπους για τα παρακάτω:

τούτῳ: τούτων

τὰ πράγματα: τῷ πράγματι

τριήρους: τριήρες

πρέσβων: πρεσβευτήν

ἀφικομένης: ἀφιγμένης

ξυλλεγείς: ξυλλέγηθι

ὀλίγοι: μείον

σφᾶς: ἔ

πᾶσα: πάσαις

ἐπεγένετο: ἐπιγίνονται

B4. α. οὐ̐περ οἱ πολλοὶ ὥ̐κουν αὐ̐τῶν: Δευτερεύουσα ονοματική αναφορική πρόταση, προσδιοριστική στη λέξη «ἀγοράν».

μή αὐ̐τοβοεῖ ὁ δῆμος τοῦ τε νεωρίου κρατήσκειν ἐπελθῶν:
Δευτερεύουσα ονοματική ενδοιαστική πρόταση.

β. τῷ δήμῳ: αντικείμενο του ρήματος «ἐπιτίθενται»

ξυλλεγείς: επιρρηματική χρονική μετοχή που δηλώνει το προτερόχρονο.
Συνημμένη στο εν. υποκείμενο του ρήματος «δῆμος»

αὐ̐τῶν: ετερόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός ως γενική διαιρετική στο «πολλοί»

τῆς τροπῆς: υποκείμενο της μετοχής «γενομένης»

πᾶσα: ομοιόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός ως κατηγορηματικός προσδιορισμός στη λέξη «πόλις»

ἐπίφορος: επιρρηματικό κατηγορούμενο του τόπου

B5. α. έλθούσης: προσέλευση

έχοντες: άσχετος

περιέπεμπον: αποδιοπομπαίος

παρεγένετο: προγονικός

έκινδύνευσε: κινδυνολογία.

β. πρόσφυγας: καταφεύγει

νηοπομπή: περιέπεμπον

ακατοίκητος: οίκετῶν

εμπρησμός: έμπιπρᾶσι

οισοφάγος: επίφορος

* Για τις απαντήσεις χρησιμοποιήθηκαν τα σχολικά εγχειρίδια Γραμματική Της Αρχαίας Ελληνικής, Μιχ. Χ. Οικονόμου, Συντακτικό Αρχαίας Ελληνικής. Α.Β.Μουμτζάκη.